

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Ministerie van Defensie

Datum 16 juli 2020
Betreft Plan van aanpak Energietransitie Defensie

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Hierbij bied ik u het *Plan van aanpak Energietransitie Defensie* aan, zoals toegezegd in de Defensie Energie en Omgeving Strategie (DEOS) (Kamerstuk 33 763, nr. 152). Het plan loopt tot en met 2022 en legt de basis voor het bereiken van de lange termijn doelen voor 'energie' uit de DEOS en de doelen uit het Strategisch Vastgoedplan d.d. 4 juli 2019 (SVP) (Kamerstuk 33763, nr. 151).

Onze referentie

BS2020012230

Afschrift aan

de Voorzitter van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA Den Haag

Hoofdpijnen van de aanpak

Verduurzaming is onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering. Met dit plan wordt beoogd de verduurzaming van Defensie explicieter in de reguliere bedrijfsvoering op te nemen en in de verwervingsprocessen te verankeren. Voor de versnelling van de verduurzaming is 49 miljoen euro extra beschikbaar gemaakt om verdere invulling te geven aan de doelstellingen uit de DEOS en het SVP. Dit bedrag is bovenop de verduurzamingsmaatregelen die in de reguliere bedrijfsvoering als onderdeel van diverse investeringen worden gerealiseerd.

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Om de energietransitie te versnellen hebben wij een aanpak gekozen met concrete maatregelen die geselecteerd zijn op basis van de volgende vier uitgangspunten:

- *biggest bang for the buck*; we kiezen de maatregelen die de meeste impact hebben op onze streefdoelen;
- operationele meerwaarde; we kiezen maatregelen waarmee Defensie haar slagkracht, voortzettingsvermogen en energieonafhankelijkheid vergroot;
- rendabele *businesscase*;
- we stimuleren innovatie voor militaire toepassingen als aanjager voor maatregelen in de energietransitie.

Moties

Uw Kamer heeft een aantal moties aangenomen die verband houden met de energietransitie bij Defensie, waarmee met het plan invulling wordt gegeven.

Om overeenkomstig de motie Van Helvert (Kamerstuk 35300-X, nr. 26) aan te sluiten bij rijksbreed beschikbaar gestelde middelen voor het realiseren van klimaatdoelen heeft Defensie initiatieven genomen, zoals het in samenwerking met het Rijksvastgoedbedrijf en andere departementen onderzoeken van de financiële mogelijkheden voor het uitvoeren van de routekaart voor verduurzaming vastgoed.

Ondanks dat duurzaamheid explicieter in de bedrijfsvoering moet worden opgenomen, geeft Defensie sinds dit voorjaar invulling aan de motie Sienot (Kamerstuk 34895, nr. 4) om duurzaamheid onderdeel te laten zijn van de behoeftestelling voor materieelprojecten. We onderzoeken de technische

(operationele) haalbaarheid en maken de financiële consequenties inzichtelijk van verduurzamingsmaatregelen, zoals aangegeven in de A-brief project "vervanging hulpvaartuigen CZSK" (Kamerstuk 27 830, nr. 305).

Er wordt met dit plan tevens invulling gegeven aan de motie Sienot (Kamerstuk 34895, nr. 5), door inzichtelijk te maken hoeveel Defensie uitgeeft aan verduurzaming.

Voorts worden de streefdoelstellingen voor 2030 in dit plan genoemd conform mijn toezegging tijdens de begrotingsbehandeling in 2019.

Vervolg

Met dit plan zet Defensie een concrete stap op weg naar het realiseren van de energie ambities uit de DEOS en het Strategisch Vastgoedplan. Defensie staat voor vrede en veiligheid in een duurzame wereld en zoekt continu de balans tussen duurzaamheid en de beschikbaarheid van operationele capaciteiten, die nodig zijn voor haar grondwettelijke taken.

DE STAATSSECRETARIS

Drs. B. Visser